

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (Posudek oponenta práce)

Práci předložil(a) student(ka): Alžběta BLÁHOVÁ

Název práce: Rozvod

Oponent práce (u externích vedoucích a oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě):

Mgr. Aneta BOHÁČOVÁ, Katedra psychologie, Fakulta pedagogická ZČU v Plzni

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

V úvodu BP autorka uvádí následující teoretické i praktické cíle: „*Cílem bakalářské práce je komplexně proniknout do rozvodové problematiky. Přiblížit tuto těžkou životní situaci z pohledu právního systému ČR. Shrnout podmínky ukončení manželství a zaměřit se na porozvodovou péči o děti. Práce se také zabývá otázkou tolerance společnosti vůči jedincům z rozvedených rodin...zaobírá se životem respondentů (kteří rozpad rodiny prožili) v současné době z pohledu partnerského a rodinného, vyhodnocuje dopad rozvodu na jejich osobní a profesní vývoj.*“ (s. 2 – 3). Výzkumné šetření autorka realizovala prostřednictvím rozhovorů a na jejich základě vypracovaných kazuistik. Můžeme konstatovat, že *na teoretické úrovni bylo uvedení cílů dosaženo na dostatečné úrovni, cíle výzkumného šetření byly naplněny na úrovni jednotlivých kazuistik, ovšem bez syntetizujícího propojení poznatků ve shrnující závěry.*

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Bakalářská práce je členěna na část teoretickou a praktickou. Teoretická část je složena ze 3 hlavních kapitol. V první kapitole autorka stručně vymezuje manželství a rodinu v právním systému ČR a jmenuje základní typy rodiny a její funkce. Ve druhé kapitole se autorka zaměřuje na vývoj rodiny z hlediska historického, heslovitě vyjmenovává etapy vývoje rodiny a vytyčuje některé rizikové situace zasahující do života rodiny. Obsah obou těchto kapitol mohl být více (přímo) vztážen k problematice rozvodu - např. které typy rodin považujeme za rizikové, jak se prakticky v běžném životě a při rozvodu projevuje ta či ona selhávající funkce rodiny, které pro rozvod rizikové faktory jsou typické pro danou životní etapu, dále rizikové situace v kapitole 2.3 byly vybrány nahodile, bez jasných kritérií a hlubšího zakonponování k další teorii nebo předchozí frázi. Třetí kapitola je věnována stěžejní tématice – rozvodu. Představeny jsou rozvodové statistiky v ČR, zakončení rozvodu a porozvodové péče o děti v systému zákonů ČR. Z psychologického hlediska jsou uvedeny příčiny, fáze a důsledky rozvodu, postoje společnosti k rozvodu. Kapitola č. 3.3 věnující se příčinám rozvodu je však postavena na informacích z neoborného elektronického zdroje (mimiforum.cz, autor anonymní), tyto poznatky tedy nelze vnímat jako vědecky potvrzené, nýbrž jen jako popularizační. Shrňme, že teoretická část je zpracována v logické struktuře, nicméně místy bez celkově hlubšího zpracování a vzájemné kompozice poznatků, první dvě kapitoly měly být vztaheny k tématice rozvodu mnohem úžeji.

V praktické části je zúžen v úvodu definovaný autorčin cíl „*zpracovat zkušenosti respondentů, kteří rozpad rodiny prožili...*“ na reflexi rozvodu z pohledu/prožitku dětí, nikoli dospělých/rodičů. Praktická část je založena na 5 kazuistických šetření, které si autorka vytyčila koncipovat za využití rozhovoru a pozorování. Na tomto místě je třeba upozornit, že metodologie výzkumu je zpracována zmatečně a že autorka neprokázala, že by metodu pozorování aplikovala. V kapitole Cíl výzkumu autorka rozvádí další dílčí záměry při zpracování kazuistik: „*zjistit, jak se respondenti dnes dívají na rozvod rodičů, jak ho prožívají, co se u nich odehrávalo, zda se s rodiči stýkají, jaké mají vztahy, jak se s rozvodem vyrovnávali ad.*“ (s. 26). Tyto záměry se autorce podařilo prostřednictvím rozhovorů naplnit na úrovni jednotlivých kazuistik - kazuistiky jsou vypracovány na poměrně vysoké úrovni, přehledně, v logické struktuře. Postrádáme však syntetizující (z kazuistik plynoucí) odpovědi na jednotlivé otázky – více viz připomínky.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Práce je po stránce formální zpracována na akceptovatelné úrovni, sledujeme občasně gramatické a stylistické chyby. Kapitoly a podkapitoly jsou značeny přehledným způsobem. V citacích sledujeme chyby na úrovni přímých citací (v práci neoznačeny, byť používány) a citací

bibliografických záznamů (více v připomínkách). Výkumná kazuistická šetření jsou prezentována v logické struktuře a odpovídají metodologickým požadavkům na jejich zpracování. Práce je doplněna o jednu přílohu – seznam otázek polostrukturovaného rozhovoru.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

V práci oceňuji a kladně hodnotím:

- Zaměření práce na aktuální a vážné (intimní) téma.
- Logickou strukturu textu při zpracování dané problematiky.
- Přípravu polostrukturovaného rozhovoru k odebrání anamnéz - vlastní tvorbu, náměty, vystižení reflektovaných oblastí, obsáhlost, důležitá, téma postihující informace.
- Systematickou strukturu při vedení rozhovorů na citlivé téma a zpracování poznatků do přehledných a v jedné logice konstruovaných kazuistik.

Připomínky k předkládané práci:

- Některé kapitoly teoretické části jsou zpracovány obecně, povrchně s malou přílnavostí k tématice práce (např. 1.1, 1.2, 2.2, kap. 2.3 vztážena, ale namátkově, nepropracována)
- Metodologie výzkumu je zpracována zmatečně s nepřesnostmi – např. není definován základní soubor, o způsobu volby výběrového souboru se nesmyslně dozvídáme až v kapitole „Cíl výzkumu“, namísto aby byl uveden již v „Charakteristice zkoumaného vzorku“, výběr osob je naznačen „lidově“, bez použití terminologie; o druhu a průběhu užitého rozhovoru se také namísto v kapitole „Metody výzkumu“ dopatřáváme až v obecném úvodu ke kazuistikám, nehledě na nepřesnou formulaci „částečně standardizovaný rozhovor“ (namísto polostandardizovaný rozhovor); rovněž se autorka rozhodla kombinovat rozhovor s pozorováním, pozorování ovšem metodologicky vzato nebylo uskutečněno (nenacházíme žádné zmínky o kódovacích systémech, záznamových formulářích, využití záznamových přístrojů atd.); vhodné by bylo též zařadit podkapitolu o organizaci a průběhu šetření (informace jsou různě roztržštěny pod několika kapitolami).
- Autorka se měla zaměřit na hlubší propojení informací z jednotlivých kazuistik - v kapitole 5.6 autorka shrnuje poznatky pouze v rámci jednoho, a to třetího odstavce, kde odpovídá jen na pár otázek (kolik dětí zůstalo v jaké péči, zdali jsou dnes se situací srovnané a jaké „ponaučení“ si z rozvodu berou do dalšího života) – na ostatní výše uvedené cíle (např. jak jako děti rozvod prožívaly, zdali si všimly problémů a pokud ano, zjm. v jakých situacích, jak rozvod probíhal, stýkají-li se s rodiči a rodiče mezi sebou, jaké mají s rodiči vztahy ad.) postrádáme závěrečnou, syntetizující odpověď – poznatky zůstávají rozdrobeny po jednotlivých kazuistikách (společné znaky lze přitom nalézt).
- Autorka se dopouští vážnějších citačních chyb. Jednak nezhledňuje citace přímé, které musí být dle normy jasně odlišeny od textu (typografickým zdůrazněním, uvozovkami apod.), odkazy jsou však uvedeny jen v nepřímé citaci, přitom autorka cituje doslovně. Jedná se např. o doslovnou, ale jako přímou neoznačenou, citaci na: str. 8, poslední věta 1. odst.: Dnešní pohled na rodinu...; str. 10 poslední odstavec, úsek: Rozvod představuje...anebo se o něm nemluví.; str.17, kap. 3.5, poslední věta: Rozchod také může být spouštěčem...atd. V celé práci není ani jedna přímá citace označena správně, autorka všechny přímé citace vydává za nepřímé. Dále v některých nepřímých citacích se autorka v textu místo na autora článku odvolává na obecný elektronický zdroj (např. str. 10, 12, 13, 17 ad.), přitom zároveň v seznamu webových zdrojů je na prvním místě uváděn autor (autoři) článku, což zpětně zase znesnadňuje propojení textových a elektronických zdrojů, resp. je znesnadněno dohledávání autorů k webovým odkazům. Odkazy v seznamu webových zdrojů č. 2, 3, 7, 8 neodpovídají citaci článků v elektronických zdrojích dle akt. normy ISO 690, harvardský systém (ten již autorka použila v seznamu literatury, proto by i webové zdroje měly být citovány v jednotě s tímto systémem), odkazy 5, 9, 10, 12, 13 neodpovídají citaci příspěvků na webových stránkách a zbylé 1, 4, 6, 11 neodpovídají citaci webových stránek dle uvedených normy.

Celkový komentář k hodnocení BP:

Práce je zpracována na akceptovatelné úrovni, která je kladena na BP. V teoretické části práce je systematickým způsobem vystihnuta problematika, jež se vztahuje k tématu BP. Ve výkumném šetření byly naplněny základní zásady empirického výzkumu pedagogicko-psychologických jevů, avšak s metodologickými nejednoznačnostmi a inkohrentními závěry. Práce je zatížena citačními chybami vážnějšího charakteru. **DP doporučuji k obhajobě.**

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

- Jaká rizika rozvodu/rozchodu můžeme specificky spatřovat v jednotlivých vývojových fázích rodiny? Vztáhněte ke klasifikaci vývojového cyklu rodiny, již jste uvedla v teoretické části.
- Pokuste se, je-li to možné, souhrnně zodpovědět na Vámi stanovené otázky/cíle (co z kazuistik vyplývá?): Jak respondenti jako děti rozvod prožívali? Všimli si problémů, a pokud ano, zejména v jakých situacích? Jak rozvod probíhal? Stýkají se respondenti s rodiči a rodiče mezi sebou? Jaké mají respondenti s rodiči vztahy? Co respondentům obecně pomohlo vyrovnat se s rozvodem? Resp. je možné v těchto a dalších otázkách nalézt v kazuistikách respondentů určité shodné, společné znaky, souvislosti?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborné, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):

velmi dobře

Podpis: Mgr. Aneta Boháčová

Datum: 11. 5. 2015

Pozn.: Při nedostatku místa použijte zadní stranu nebo příložený list.